

KİTAP İNCELEMESİ

Öğretener ve Öğrenener için Ek Açıklamalarla Yeni İlköğretim Programları (1-5. Sınıflar)

Yazarlar:

Türkçe	: Sıddık AKBAYIR
Matematik	: Prof. Dr. Adnan BAKİ
Hayat Bilgisi	: Dr. Nurdan BAYSAL
Fen ve Teknoloji	: Prof. Dr. Salih ÇEPNİ
Sosyal Bilgiler	: Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK

Tamer KUTLUCA

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fatih Eğitim Fakültesi, OFMA Bölümü,
61335 Söğütü /TRABZON
e-posta: tkutluca@ktu.edu.tr

Osman BİRGİN

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fatih Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü,
61335 Söğütü /TRABZON
e-posta: birginosman@ktu.edu.tr

Bu çalışmada, editörlüğünü Yrd.Doç.Dr.Kasım KIROĞLU'nun yaptığı ve yazarları Sıddık AKBAYIR, Prof.Dr.Adnan BAKİ, Dr. Nurdan BAYSAL, Prof.Dr.Salih ÇEPNİ ve Prof.Dr.Cemil ÖZTÜRK olan “*Öğretener ve Öğrenener için Ek Açıklamalarla Yeni İlköğretim Programları (1-5. Sınıflar)*” adlı kitabın değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu kitap, 781 sayfa olup 5 farklı ders programını (Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler) içermektedir. Kitap, Şubat 2006’ da Pegem A yayıncılık tarafından basılmıştır.

Bilgi çağının yaşandığı günümüzde eğitimdeki temel amaç; öğrencilere mevcut bilgiyi aktarmaktan çok bilgiye ulaşma yollarını öğretmek ve edinilen bilgiyi yeni durumlara uygulayarak deneme yapma, varsayımda bulunma, kanıt toplama, genelleme yapma ve problem çözme gibi becerileri geliştirmektir. Bu becerilerin kazanımı ilköğretimde başlayıp hayat boyu devam etmektedir. Bunun sonucu olarak birçok alanda yeni programlar hazırlanarak uygulamaya konulmuştur. İlköğretim programı değişmesi nedeniyle öğretmenler bu değişiklikleri takip edebileceği, eksiklerini belirleyip giderme yollarını arayabileceği ve öğretim programını gerektirdiği şekilde uygulamaya koyabileceği kaynaklara ihtiyaç duymaktadır.

Bu kitap, 2004-2005 öğretim yılında 9 ilde 120 okulda pilot uygulaması yapılan 2005-2006 öğretim yılında ülkemizdeki tüm ilköğretim okullarının birinci kademesinde uygulamaya konulan yeni ilköğretim programlarının tanıtılması amacıyla hazırlanmıştır. Kitabın hedef kitlesi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenleri ile eğitim fakültelerindeki öğretim elemanları ve ilköğretim öğretmen adaylarıdır. Kitabın önemli bir özelliği, pilot uygulamada kullanılan programların birebir aynısı olmayıp, yapılan son değişiklikleri de içermesidir.

Kitapta, MEB’in hazırladığı yeni İlköğretim 1-5.Sınıf Ders Programları’nın olduğu gibi aktarımının yanı sıra, her bir ders programının sonunda, alanlarında uzman akademisyenler tarafından yazılmış ek açıklamalar da yer almaktadır. Bu açıklamalarda öğretmenlere yeni hazırlanan programın felsefesi, temel aldığı öğrenme teorileri tanıtılarak Türkçe, Matematik, Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler dersleriyle ilgili öğretmenlerin sınıflarında kullanabilecekleri ve öğretmen adaylarının örnek alabilecekleri etkinlikler sunulmaktadır. Kitapta yeni öğretim programına niçin ihtiyaç duyulduğu, program geliştirme sürecinde nasıl bir yol izlendiği, yeni sistemde öğretmenlerin

görevlerinin neler olduğu, içeriğin nasıl değiştiği, ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak ifade edilmiştir.

Kitabın birinci bölümünde *Türkçe Öğretim Programı'nın* vizyonundan bahsedilerek yetiştirilmek istenen bireyde hangi özelliklerin ön plana çıkması gerektiği açıklanmaktadır. Yapılandırmacı yaklaşımın merkeze alındığı Türkçe dersi öğretim programında çoklu zeka gibi çeşitli öğrenme teorilerinden de söz edilmektedir. Türkçe öğretim programı; *dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu* olmak üzere beş öğrenme alanı üzerinde yapılandırılmıştır. Bu bölümde bu alanlar tanıtarak programda öğretmen kılavuz kitaplarına zenginlik katmak için çeşitli örnek etkinliklerle sunulmuştur.

İkinci bölümde *Matematik Öğretim Programı'nın* vizyonundan ve öğretmenin yeni programda rolünün ne olduğundan ve Matematik Öğretim Programı'nın amaçlarından bahsedilmiştir. Bu bölüm öğrenme alanları ile ilgili örnek etkinliklerle zenginleştirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca, çağdaş öğrenme kuramlarının (bilişsel, yapılandırmacı ve çoklu zeka) özelliklerinden bahsedilerek örnek etkinlikler sunulmuştur. Yeni programa yönelik ölçme değerlendirme etkinliklerinin nasıl olması gerektiği belirtilerek çeşitli değerlendirme araçları ve ölçekleri tanıtılıp uygulamada nasıl kullanılacağı açıklanmıştır. Bunun yanında, programın daha etkili bir şekilde uygulanabilmesi için çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Üçüncü bölümde *Hayat Bilgisi Programı'nın* ön gördüğü yeni yaklaşımlar kısaca tanıtılmış, programın vizyonundan ve içeriğinden ve program öğelerinden bahsedilmiştir. Daha sonra programın planlanmasına değinilmiş ama etkinlik örneklerine yeterince yer verilmeyip sadece iki etkinlik örneği sunulmuştur. Bu bölümde yeni programın ön gördüğü çeşitli örnek etkinliklere ve ölçme araçlarına yer verilmesinin bu disiplinle ilgili olanlara yararlı olacağı düşünülmektedir.

Dördüncü bölümde *Fen ve Teknoloji Programı'nın* vizyonundan, Fen Bilgisi derslerinin niçin Fen ve Teknoloji dersleri olarak değiştirilmesinin gerekçelerinden, bilimin doğası, Fen Teknoloji okuryazarlığı ve öğrenme alanlarından bahsedilerek, yeni programda öğretmenin değişen rolü, öğrenme ortamları ve yeni programın benimsemiş olduğu öğrenme-öğretme yaklaşımları hakkında öğretmen ve öğretmen adayları bilgilendirilmiş ve bu yaklaşımlarla ilgili örnek etkinliklerle destek sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca Fen ve Teknoloji öğretiminde alternatif ölçme ve değerlendirme ile bilgi verilen çeşitli ölçme araçları ile birlikte sunulmuştur.

Beşinci bölümde ise *Sosyal Bilgiler Programı* için etkili bir öğretimin nasıl olması gerektiğine değinilmiş ve öğretmenin yeni programdaki değişen rolünden bahsedilmiştir. Hazırlanan programının önemli öğeleri ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Bununla birlikte, örnek etkinliklere fazla yer verilmeyip değerlendirme araçlarıyla ilgili çeşitli örnekler sunulmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan yeni öğretim programlarının başarılı ve etkin olarak uygulanmasında öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Yeni öğretim programının uygulanması sürecinde öğretmenlerden bilgiyi doğrudan aktarma yerine etkinlikler planlayan, aktif ortam hazırlayan ve öğrencilere yol gösteren kişiler olmaları beklenmektedir.

Genel olarak düşünüldüğünde bu kitap, ilköğretim 1-5.sınıf ders programları öğrenen ve öğretenlere önemli bir kaynak olarak görüldüğü özellikle her bir bölümün ek açıklamalar kısmındaki örnek etkinliklerle öğretmenlerin yeni programı daha iyi anlayacakları ve algılayacakları düşünülmektedir. Kitap beş farklı ders programı ile ilgili olarak hazırlandığı için hacimce büyük görünümündedir. Yazı puntosunun küçük olması nedeniyle de okuyucuyu zorlamaktadır. Buna karşın, kitap kapsam ve içerik bakımından oldukça zengin olması nedeniyle görev yapan sınıf öğretmenlerine, öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarına ve öğretim elamanlarına yararlı olacağı söylenebilir. Her bir ders için ayrı bir programın yapılması her disiplinin daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAK:

Akbayır, S., Baki, A., Baysal, N., Çepni, S. ve Öztürk, C. (2006). *Öğretenler ve Öğreneler için Ek Açıklamalarla Yeni İlköğretim Programları (1-5.Sınıflar)*. 1.Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.